

Protagonistes David Trueba Periodista, escriptor i director de cinema
NACIONAL. Planes 18 i 19

EL PUNT AVUI +

1,20€

DIJOUS • 15 d'octubre del 2020. Any XLV. Núm. 15513 - AVUI / Any XLII. Núm. 14383 - EL PUNT

NACIONAL

P4-8

Esforç col·lectiu

El govern anuncia **mesures dràstiques** per als propers quinze dies en un intent de combatre la **segona onada** del virus i evitar un altre confinament

- 1. BARS I RESTAURANTS** Només poden servir àpats per emportar, una mesura que indigna el sector
- 2. ESPORT** S'ajornen les competicions esportives nacionals, i els gimnasos, amb cita prèvia i al 30%
- 3. COMERÇ** L'aforament, restringit al 30%, i es recomana tornar al sistema de demanar cita prèvia
- 4. TELETREBALL** Recomanació de limitar contactes i els desplaçaments, i de fer teletreball si és possible
- 5. CULTURA** Cinemes i teatres, que ara tenien limitada la capacitat al 70%, han de tornar altre cop al 50%
- 6. UNIVERSITATS** Classes telemàtiques durant tot aquest mes d'octubre, amb l'excepció de les pràctiques

Les pistoles de Companys

La **història fins ara inèdita** de les armes que el president Companys duia a sobre quan, camí de l'exili, va fer estada a Sant Hilari

La **caixa de sabates** on, durant anys, un particular va guardar les pistoles i la munició del president Companys

NACIONAL. Planes 14 a 17

Pont i Pujol
empresistes

Més de 50 anys impulsant el creixement empresarial

CONSULTORIA INTEGRAL

per a pimes i patrimonis familiars

www.pontipujol.com · tel. 93 764 04 69

180596-1207760

L'opinió Lletres
CULTURA. Plana 25

Enyorats de
Manuel
Cuyàs

David
Castillo

**Farmàcia i
Ortopèdia a mida**
(plantilles, mitges...)

M.P. Roca i Albero

ORTOPÈDIA - HOMEOPÀTIA - DIETÈTICA - DERMOFARMÀCIA
FÓRMULES MAGISTRALS - ANÀLISIS DE SANG

C/ Nou, 1 / La Riera, 78 - 08301 MATARÓ - Tel. 93 790 19 57

855926-143826W

PUNT DE VISTA

El Punt Avui expressa la seva opinió únicament en els editorials. Els articles firmats exposen les opinions dels seus autors.

Conselldelectors:

Feu-nos arribar les opinions, els suggeriments i les consultes que desitgeu sobre el nostre projecte editorial i els nostres productes a conselldelectors@elpuntavui.cat. Tots els contactes rebran resposta de la direcció.

Keep calm

Toni Brosa

Justícia dependent

Sovint sentim els polítics de la democràcia omplir-se la boca parlant de la independència judicial, però després veiem com perden el cul i la dignitat per controlar la justícia. Ho veiem aquests dies amb la guerra oberta a Madrid per la renovació del Consell General del Poder Judicial, que el PP bloqueja des de fa dos anys, perquè ha perdut la majoria política i no vol perdre també el control de l'òrgan que els pròxims anys decidirà sobre el relleu de dues terceres parts dels jutges del Suprem. Ho vam veure també amb els *whatsapps* d'Ignacio Cosidó, portaveu del PP al Senat, confessant la capacitat de controlar "per darrere" la sala segona del Suprem, la mateixa que presideix Manuel Marchena i que fa un any va convertir en presos polítics els nou líders independentistes catalans encausats per l'1-O amb una sentència impròpia d'un estat democràtic. I ho veiem també aquests dies als Estats Units, on Donald Trump, a pocs dies d'unes eleccions que el poden fer fora de la Casa Blanca, està forçant la màquina per deixar lligada i ben lligada la majoria conservadora a la Cort Suprema amb la designació de la jutgessa ultraconservadora que ell ha proposat. La independència judicial és un propòsit, però el control de la justícia també, i el sistema espanyol promou el control polític directe sobre l'elecció dels membres del CGPJ i, per tant, el control indirecte sobre la promoció de jutges i els nomenaments de magistrats. El Consell d'Europa porta dècades renyant Espanya per no haver corregit aquest sistema que facilita la corrupció política. Però a Madrid es fan els sords.

EDITORIAL

Més esforç i més sacrificis

L'empitjorament de la situació epidemiològica i sanitària a Catalunya s'ha traduït en una bateria de mesures restrictives que tornen a situar el país a prop del que va representar el confinament de la primavera passada. El tancament de bars i restaurants de moment durant dues setmanes suposa un cop molt dur per al sector i totes les persones que en depenen, com ho ha suposat el tancament de l'oci nocturn des de l'estiu. Les restriccions no pretenen assenyalar ningú, tampoc són exclusiva de ningú i tothom és conscient de l'altíssim peatge que suposen, però la realitat en el setè mes de pandèmia a Catalunya és que el risc de rebrot s'està disparant i supera els 362 punts, amb

un 40% d'increment de casos nous l'última setmana, amb una taxa de contagi per sobre de l'1 des de fa deu dies, amb vint ciutats per sobre dels 500 contagis per cada 100.000 habitants i amb una ocupació hospitalària que s'ha multiplicat en les últimes dades. Tots els indicadors, inclosa l'evolució a Europa, porten a la mateixa conclusió: la segona onada amenaça de ser tant o més dura que la primera i cal tornar a mesures més dràstiques de reducció del contacte social per evitar mals majors, com ara un nou desbordament del sistema sanitari o un altre confinament total.

Això, que afecta bars, restaurants i discoteques, però també fires i con-

gressos, festes populars, l'esport no professional, parcs d'atraccions i infantils, classes universitàries, gimnasos, la cultura i el comerç, obliga el govern català a ser especialment eficient en la provisió de l'ajut econòmic als sectors més afectats que va anunciar ahir. Però sobretot demana una reflexió autocrítica sobre el que no s'ha fet prou bé i ara exigeix més sacrificis i un nou esforç. Tot indica que el govern va accelerar la desescalada més del que era aconsellable, però és un fet que un sector important de la ciutadania ha perdut ràpidament la consciència sobre la magnitud i gravetat d'una epidèmia que, com estem veient, ha mantingut intacta la seva capacitat de fer mal.

La foto

Confinats a l'espai. L'americana Rubins i els russos Rizhikov i Kud-Svertxkov van arribar ahir a l'estació espacial internacional, en una missió que els mantindrà 177 dies lluny de la Terra ■ EFE

La frase del dia

Laura Masvidal

ESPOSA DE JOAQUIM FORN

“Que això és un tema polític, que el judici va ser un judici polític i que són presos polítics cada dia és més evident”

De set en set

El govern espanyol ha aprovat aquesta setmana un pla d'igualtat salarial entre homes i dones que, *a priori*, ha de contribuir a posar fi a la rèmora de la bretxa salarial que, segons constaten diversos estudis, patim les dones. El darrer informe de la Generalitat, per exemple, situava aquesta xacra en el 23,4%. Els passos endavant sempre són benvinguts, tot i que, si realment es tracta d'aplicar la justícia social, el que mereixeríem les dones és que es vagi encara més enllà i s'incorpori un plus d'eficiència per a les treballadores. I és que no calen estudis científics, ni tirar de demoscòpia, per demostrar que les dones, tret

Sostre de formigó

Sara Muñoz

d'alguna excepció, són més productives durant la jornada laboral atès que van per feina per poder atendre, també amb eficàcia, el pes desproporcionat de la cura familiar i de l'atenció a la llar.

Tornant al decret aprovat aquesta setmana, la voluntat deu ser aniquilar per sempre una realitat que constaten diversos estudis: homes cobrant més que les dones per fer, exactament, la mateixa feina. Segur que em falten elements per valorar amb encert com funcionen les desigualtats dins el món del treball, però, després de molts anys comprovant com darrere una trucada al càrrec directiu de torn hi

ha gairebé sempre un senyor, ves a saber si el problema real no deu ser que alguns, per por de perdre certs privilegis, han transformat l'anomenat sostre de vidre que dificulta l'ascens laboral de les dones en un sostre de formigó armat. De poc serveix que les facultats estiguin cada cop més plenes de dones estudiants, ni que en la gestió de les crisis s'estigui demostrant que la visió femenina és força més resolutiva. Sempre he cregut més en la meritocràcia que en la imposició de quotes, però la societat continua avançant per un camí que m'obliga a qüestionar-se, i cada dia més, tot allò que sempre havia cregut.

HERMES COMUNICACIONS SA

President Editor: Joan Vall Clara. Comercial: Eva Negre, Maria Àngels Taulats, Eduard Villacé i Josep Sánchez. Webs i Sistemes: Josep Madrenas. Recursos Humans: Miquel Fuentes. Administració: Carme Bosch. Comunicació: Albert París.

EL PUNT AVUI*

Edita: Hermes Comunicacions SA
http://www.elpuntavui.cat
972 18 64 00. Güell, 68. 17005. Girona

Director: Xevi Xirgo i Teixidor. Vicedirectors: Emili Gispert i Toni Muñoz. Directors adjunts: Joan Rueda, Miquel Riera i Xevi Sala. Caps de secció: Toni Brosa (Opinió), Carles Sabaté i David Brugué (Nacional), Anna Puig i Núria Astorch (Comarques Gironines), Pilar Esteban (Europa-Món), Xavier Castellón (Cultura i Espectacles), Montse Martínez (Apunts), Pere Gorgoll (Necrològiques), Marcela Topor (Catalonia Today), Manel Lladó (Fotografia), Jordi Molins (Disseny), Ramon Buch (Disseny web), Quim Puigvert (Llengua), Jaume Batchellí (Producció) i Antoni Dalmáu (Tancament).

A la tres. Joan Rueda / jrueda@elpuntavui.cat

El cinisme de Sánchez

“Aquest govern està treballant en la resolució del conflicte català. Vam posar en marxa la taula de diàleg i l'agenda del retrobament. Tant de bo en les pròximes eleccions a Catalunya s'obri una nova etapa presidida per la concòrdia i la convivència.” “La desjudicialització a Catalunya va raonablement bé.” Aquestes són només dues de les frases que va deixar anar ahir el president del govern espanyol, Pedro Sánchez, al Congrés dels Diputats, el dia en què es complia un any de la sentència amb què es va treure del damunt els rivals polítics enviant-los a presó i un dia abans que es compleixin, avui, 80 anys de l'assassinat del president de la Generalitat Lluís Companys, aquell assassinat, únic a Europa, pel qual, encara, cap govern espanyol democràtic ha demanat perdó. És una obvietat que les declaracions dels polítics actuals, de tots els colors, s'em-

“Recupera la “crisi de convivència” amb finalitat electoralista

marquen en una espècie de precampa-nya permanent, i més quan qui les fa és un addicte a les enquestes i fa anar les seves opinions com bufa el vent.

Tot i això, és d'un cinisme extrem posar com exemple la taula de diàleg i aquesta agenda del retrobament. Ei, les trobades per parlar mai son sobrerres, i menys quan el conflicte actual d'Espanya contra Catalunya té molt a veure amb la deixadesa de funcions del govern espanyol de torn –del PP, cert, però amb el suport del PSOE en allò essencial, com l'aplicació del 155–, amb el no fer política en una crisi política i pas-

sar la pilota als jutges. I és encara més cínica que es parli que la desjudicialització va bé quan el govern d'Espanya, del PSOE i Podemos, ha mantingut la fiscalia i l'advocacia de l'Estat en la mateixa espiral repressiva que el del PP. Caldrà veure com acaba la proposta de modificació del Codi Penal, és cert.

Ara, el sùmmum del cinisme és la reaparició electoralista del tema de la concòrdia i la convivència. Fa alguns dies l'Institut Català Internacional per la Pau feia pública una enquesta que conclouia que a Catalunya la convivència ciutadana és bona i, tot i que el procés independentista ha polaritzat les posicions polítiques, no es pot parlar de fractura social perquè els mateixos ciutadans atribueixen més divisió als partits polítics i als mitjans de comunicació que a la societat. Però Sánchez busca el votant de Ciutadans i, per això, tot s'hi val.

El lector escriu

Les cartes adreçades a la Bústia han de portar les dades personals dels seus autors: nom, cognoms, adreça, número de telèfon i número de carnet d'identitat o passaport. Així mateix, cal que no superin els mil caràcters d'extensió. El Punt Avui es reserva el dret de publicar-les i escurçar-les. No es publicaran cartes signades amb pseudònim o amb inicials. Els textos s'han d'adreçar a bustia-catalunya@elpuntavui.cat

Autonomia o independència. Triem ara!

■ Les eleccions al Parlament de Catalunya ja tenen data; el president Torrent ha decidit que seran el 14 de febrer. Una data potser premonitòria? És el dia d'eleccions, de Sant Valentí i el Carnestoltes, que cadascú faci la festa a la seva convivència, i la pandèmia de la Covid-19 condicionarà molt la campanya electoral.

N'hi ha uns que es defineixen com a constitucionalistes, són els recalitrants defensors de les essències pàtries espanyoles; altres que naveguen entre dues aigües sense voler definir-se gaire, volen anar surant en les turbulentes aigües de la política. Queden els que es confessen independentistes, però que tenen diferents models de societat en el seu programa i formes de com aconseguir l'objectiu de la independència.

Estem immersos en una profunda crisi sanitària, social, política i econòmica, no ens podem distreure, es tracta de prendre partit entre continuar sent una autonomia escarransida subjecta als interessos espuris del govern de Madrid i als capricis impropcedents de la judicatura espanyola, i la independència plena per a Catalunya.

JORDI LLEAL I GIRALT
Badalona (Barcelonès)

El dilema de l'oci nocturn

■ Semblava que tornava l'oci nocturn, però ara resulta que no. El Departament de Salut s'ha tirat enrere. Entenc que el risc de contagi és més elevat, però jo demano: quina diferència hi ha entre trobar-se en un restaurant o fer-ho en una discoteca? Si hi ha taules separades ocupant la pista de ball, prohibició de treure's la mascareta si no estàs consumint i control sobre el màxim de persones que es poden agrupar, la situació és la mateixa. De veritat penseu que és tan insegur si es respecten les mesures? No faria falta un oci nocturn regulat per evitar més contagis en festes il·legals? Què passa amb tots aquells locals que ho van fer bé des del principi i porten molts mesos tancats? I les famílies que viuen del sector?

CLARA VIRÓS
Manresa (Bages)

Sísif
Jordi Soler

De reüll. Anna Balcells
Units i ‘viva el rey!’

Si a Catalunya hi ha un problema de convivència –Pedro Sánchez dixit–, no sé quin diagnòstic es podria fer de la situació que es viu a Espanya, amb una presència cada cop més desacomplexada de l'extrema dreta i els dos principals partits embrancats en una guerra descarnada pel poder, mentre la pandèmia cavalca desbocada i el país entra en pana econòmica i institucional. La batalla de Madrid, amb el foc encrueat per la implantació de l'estat d'alarma, arriba a extrems de sainet si no fos que hi ha en joc vides humanes i el perill de veure la capital i la seva perifèria convertides en una potent centrifugadora del virus.

Què importa encapçalar els contagis a Europa i ser a la cua de tots els indicadors?

Per no parlar de la batalla per la renovació de la cúpula judicial, en un altre exemple de sectarisme i d'incapacitat per negociar i complir les disposicions a què obliga la

Constitució que tant diuen defensar. I tants d'altres escenaris per a la batussa, des de la corrupció fins a la memòria històrica passant per la figura de Pablo Iglesias, el nou cap de turc de la política espanyola, ara que tenim tots els líders independentistes ben tancats a la presó. Però què importa tot això? Què importa encapçalar el rànquing de contagis a Europa i situar-se a la cua de tots els indicadors econòmics i socials? Què caram, #EsteVirusLoParamosUnidos i... viva el rey!

Les cares de la notícia

PRESIDENT DEL PP

Pablo Casado
Mala política

Quan la situació sanitària i econòmica és tan crítica i l'aportació dels representants polítics clau, sessions de control al govern espanyol com la d'ahir, basada en insults, retrets i fake news, demostra que la prioritat és la batalla pel poder, no resoldre els problemes de la gent.

CANTAUTOR

Bruce Springsteen
El vintè disc

Amb 71 anys acabats de complir, el Boss continua en plena forma i acaba de presentar via Zoom el vintè disc de la seva carrera, *Letter To You*, el primer que grava amb la E Street Band des de fa vuit anys, que arribarà a les plataformes digitals el 23 d'octubre.

DRAMATURG I DIRECTOR TEATRAL

Jumon Erra
Catorzè premi Quim Masó

Jumon Erra és el director d'*El nedador del mar secret*, l'obra de la companyia La Danesa, que ahir va rebre a Girona el 14è premi Quim Masó a la producció teatral en llengua catalana, dins de Temporada Alta: un gran impuls al millor teatre emergent fet al nostre país.

FUNDACIÓ VALVI

UN ESPAI DE CULTURA AMB LES PORTES OBERTES A LA CIUTAT

EXPOSICIÓ HOMENATGE

DEL 16 D'OCTUBRE AL 21 DE NOVEMBRE DE 2020
ESPAI D'ART MERCÈ HUERTA I SALA MIQUEL MARTÍ I POLJOSEP VALLÈS
ENTRE L'ALQUÍMIA I L'ARTUNA VISIÓ DE LA CREACIÓ ARTÍSTICA
A L'ÈPOCA DE LA TRANSICIÓ DEMOCRÀTICAInauguració **DEMA**
divendres 16 d'octubre
a les 7 i a les 8 de la tarda (2 torns)Presentació a càrrec
de **Mariona Seguranyes**,
HISTORIADORA DE L'ARTConfirmar l'assistència
al correu info@fundaciovalvi.catINSTITUT D'ESTUDIS
EMPORDANESOS FUNDACIÓ VALVI

RECOMANEM...

EXPOSICIÓ PRORROGADA
FINS AL 31 D'OCTUBRE DE 2020
GALERIA RICHARD VANDERAABARTOMEU
MASSOT

ACTION PAINTING A L'EMPORDÀ

PERFORMANCE · CICLE INUND'ART

DISSABTE 17 D'OCTUBRE DE 2020
A LES 18H A LA FUNDACIÓ VALVI
ÚNICA SESSIÓ · GRATUÏTTOPOGRAFIA
DEL MOVIMENT,
ISOHIPSAPERFORMANCE
D'ÈLIA TEHISSEwww.fundaciovalvi.cat

Amb la col·laboració de G3

GRAN VIA JAUME I, 42 BIS · 17001 GIRONA · TEL. 972 22 65 27
HORARI: DE DILLUNS A DIVENDRES DE 17.30 H A 20 H ·
DISSABTE D'11 A 13 H, I DE 17.30 H A 20 H · FESTIUS TANCATVOL VIURE EN
#CATALUNYALLIBERTATEl TSJC dirimirà
si escurça el
càstig a Torra

La defensa demana que dels 18 mesos d'inhabilitació se li descompti la part en què ja no era diputat, però el fiscal no ho vol

Mayte Piulachs
BARCELONA

El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) va convocar ahir la defensa de l'expresident de la Generalitat Quim Torra i les acusacions per saber la seva posició sobre l'execució de la seva condemna per desobediència a la JEC en no retirar la pancarta a favor dels presos polítics en època electoral. El TSJC va condemnar-lo a divuit mesos d'inhabilitació, ratificat pel Suprem, i la consulta del tribunal, presidit per Jesús María Barrientos —que és no vinculant— va versar sobre dos temes: des de quan s'ha de comptar la suspensió del càrrec i si cal retirar-li la pensió, que cobren els expresidents catalans durant quatre anys.

La xifra

9

mesos gairebé ha estat el president Torra sense l'acta de diputat, des que la JEC la hi va fer retirar per la condemna.

El penalista Gonzalo Boye, defensor de l'expresident, va sol·licitar que del total de 18 mesos almenys se li escurci la meitat dels nou mesos que no tenia l'acta de diputat. Per contra, el fiscal superior de Catalunya, Francisco Bañeres, va demanar al TSJC que no li descompti res perquè malgrat que no tenia l'acta de diputat, sí que va continuar exercint el càrrec públic de president de la Generalitat.

Torra va ser suspès de diputat de JxCat el 3 de gener passat perquè la Junta Electoral Central (JEC) li va aplicar un article de la llei electoral que estableix que són inelegibles els condemnats per delictes contra l'administració pública, entre els quals hi ha el de desobediència, encara que la sentència no sigui ferma. Una restricció només aplicada de manera excepcional i en condemnes per corrupció.

Pel que fa a la pensió d'expresident, el fiscal Bañeres no es va oposar pas al fet que la cobri, per dos motius. El primer és que, tot i que des de la fiscalia es va demanar que se li retirin els "honors", en la sentència l'alt tribunal català no detalla res sobre la pensió i l'oficina d'expresident. En segon lloc, pel fis-

Almenys setze mossos
i tres policies, al jutjat

Irdia detalla causes postsentència, i la CUP pregunta pels agents condecorats

Redacció
BARCELONA

Almenys 16 agents dels Mossos d'Esquadra i 3 de la policia espanyola són investigats en jutjats de Barcelona i el Prat per aclarir la seva actuació en les concentracions i els aldarulls contra la sentència del Suprem als independentistes catalans, ara fa un any, segons va informar ahir el centre de drets humans Irdia, que està personat en tretze causes amb víctimes, en quatre casos

greus: dos joves per la pèrdua d'un ull per impacte de bala de goma o de foam i dos més amb altres lesions.

Per la seva banda, la divisió d'afers interns dels Mossos ha sancionat, fins ara, tres dels agents que van expedientar per la seva actuació durant els disturbis, mentre que mantenen dues investigacions més obertes, segons van detallar a Efe fonts policials. Inicialment, l'exconseller d'Interior Miquel Buch va informar, el juny passat, que en les actuacions de l'octubre al desembre del 2019 s'havien investigat 50 agents, dels quals 34 eren per mala praxi i la meitat d'aquests estaven denunciats al jut-

jat. Paral·lelament, la CUP-CC va registrar ahir una pregunta al govern perquè informi dels motius que han portat la policia catalana a condecorar agents per la seva participació en dispositius en les protestes contra la sentència de l'1-O. La informació, avançada per *El País* i confirmada per l'ACN, indica que s'han distingit 423 agents, proposats pel director de la policia i amb la signatura del destituït conseller Buch. Hi pregunten quants policies s'han condecorat, els seus números de placa i càrrecs i les seves funcions durant la "repressió a les mobilitzacions" d'ara fa un any.

L'expresident Torra i el seu advocat Gonzalo Boye, en el segon cas per desobediència, al TSJC, al setembre ■ J. RAMOS

cal, el cobrament d'aquest sou no és un reconeixement sinó una manera de compensar la incompatibilitat que tenen els càrrecs públics en no poder treballar en el sector privat durant un temps. És la mateixa situació de l'expresident Mas, quan va ser condemnat a inhabilitació a càrrec públic per haver convocat la consulta del 9-N del 2014. La sentència no detallava que se li retirés la pensió.

Pel que fa a la multa de 30.000 euros, la defensa va informar al tribunal que presentarà un pla de pagament. El TSJC té una segona causa de desobediència contra l'expresident Torra, també per no haver retirat les pancartes a favor dels presos, en aquest cas exigint per una sala contenciosa. L'instructor ha de resoldre aviat si deriva la causa a un jutjat ordinari perquè l'expresident ja no és aforat. ■

POLÍTICA

Les famílies veuen la situació dels presos "pitjor"

Els familiars dels presos polítics veuen la seva situació "pitjor que mai", tenint en compte que la fiscalia, que recorden que depèn del govern espanyol, es va oposar a la concessió dels permisos de sortida que preveu l'article 100.2 però també del tercer grau. Després de reunir-se ahir al matí amb el vicepresident Pere Aragonès i la consellera Meritxell Budó, la presidenta de l'Associació Catalana pels Drets Civils (ACDC) i dona del conseller Jordi Turull, Blanca Bragulat, va afirmar: "Estem pitjor que mai", quan es compleix un any de la dura sentència de presó, i va acusar el ministeri fiscal d'intentar aconseguir amb la denegació dels permisos als presos el que no va poder fer amb la sentència. "Si l'Estat vol dialogar, no entenem el paper de la fiscalia", afirmava Bragulat en nom de les famílies dels presos. L'ACDC aposta per l'amnistia perquè recorda que tramitar els indults vol dir molts mesos de presentar papers. Confia que la taula de diàleg entre Generalitat i Moncloa abordi l'amnistia, i considera que, encara que disposar dels permisos o del tercer grau seria "el més ràpid", té el "problema" que tots els permisos siguin tombats pel Tribunal Suprem. ■ REDACCIÓ

POLÍTICA

Junts, disposat a acords pel CGPJ i derogar la sedició

Junts per Catalunya està disposat a donar suport al govern espanyol per derogar el delict de sedició del Codi Penal i per renovar els membres del Consell General del Poder Judicial (CGPJ). "Estem disposats a prendre riscos per arribar a acords, però que tinguin finalitats polítiques i suposin canvis de debò", responia ahir el president del grup parlamentari de JxCat, Albert Batet, en preguntar-li si el partit estava disposat a negociar amb el govern de Sánchez la reforma del Codi Penal. I també "per canviar la judicatura de l'A por ellos", en referència als membres del CGPJ. Però al mateix temps Batet es mostrava escèptic amb la "lluvia de promesas" de Sánchez que, avisa, coincideix amb la negociació dels pressupostos i podria "acabar en res, com la taula de diàleg". ■ X. MIRÓ

Concentració multitudinària a l'aeroport del Prat, amb càrregues policials, el 14-O passat ■ ORIOL DURAN

Els codirectors d'Irídia, Naïs Franquesa i Andrés García Berrio, van denunciar que les actuacions policials de la tardor del 2019 eren per atemorir els manifestants, i així ho van expressar a Interior, el qual,

segons indiquen, els ha denegat la informació sobre el protocol d'ús del projectil de foam adduint motius de seguretat. En la comissió al Parlament van demanar un canvi de control als Mossos, extern al cos. ■

GAUDEIX VORA EL MAR

l'hostalet de Canet
HOSTAL · BAR · RESTAURANT

Riera Sant Domènec 5, Canet de Mar
Tel. 93 794 10 11
hostaletdecenet@gmail.com
www.hostaletdcanet.com

130331-1189713L

VOL VIURE EN
#CATALUNYALLIBERTAT

“Han de demanar perdó a Companys”

El govern exigeix a l'Estat una reparació al president afusellat pel franquisme ■ Es multipliquen els homenatges

La consellera Capella, ahir al Tarròs amb la llamborda Stolpersteine per a Companys ■ ACN

Òscar Palau
BARCELONA

El govern català va exigir ahir a l'espanyol un acte de contrició solemne per l'assassinat del president Lluís Companys avui fa 80 anys. “Va ser un crim d'estat que exigeix ser reparat per l'Estat amb la mateixa fermesa que Alemanya va demanar perdó pels crims del nazisme”, va etzibar el vicepresident, Pere Aragonès, en un senzill però emotiu acte d'homenatge

que li van retre conjuntament l'executiu i el Parlament de Catalunya, que el polític lleidatà havia presidit també. “Els presidents Kohl i Mitterrand van demanar perdó per la seva deportació en nom d'Alemanya i França. Cap president espanyol ha fet mai un gest semblant”, denunciava el president del Parlament, Roger Torrent. La consellera de Justícia, Ester Capella, també retreia que encara ara resti impune l'exhibició de simbolo-

gia feixista —exigia que s'incloués l'enaltiment del franquisme al Codi Penal—, i instava el govern espanyol a “desmarcar-se” de la “pulsió” que conserva l'Estat profund “d'aconseguir als despatxos el que no aconsegueix a les urnes”, i que aprovi una llei d'amnistia per als presos i exiliats polítics actuals. Capella també es mostrava ferma en la idea de treure el monument franquista de Tortosa, tot i que correspondria a l'Estat fer-ho.

Al matí, al Tarròs, poble natal de l'expresident, Capella havia presidit l'acte de reobertura de l'Espai Lluís Companys, com es diu des del juliol el centre d'interpretació obert el 2014, al qual en els pròxims mesos es donarà un nou impuls amb la signatura d'un conveni entre la direcció general de la Memòria Democràtica, la Diputació de Lleida, el Consell Comarcal de l'Urgell i l'Ajuntament de Tornabous. Hi destinaran un total de 240.000 euros fins al 2024 per dinamitzar-lo amb la contractació d'una persona, l'adquisició de nous equips i mobiliari i una major difusió.

L'acte principal, això sí, serà aquest matí, quan es faran les tradicionals ofrenes d'institucions, partits i entitats a la tomba de Companys al cementiri de Montjuïc i al fossar del Castell, on va ser afusellat. A trenc d'alba, ERC havia de celebrar la marxa de clavells de cada any, però ahir la va haver de suspendre per les mesures contra la Covid-19. A la tarda, Capella lliurarà a la família el document del govern que certifica la nul·litat del consell de guerra a Companys, a més d'una de les llambordes Stolpersteine en record dels deportats pel nazisme, que es col·locarà a la plaça de Sant Jaume, ja amb el permís de l'Ajuntament de Barcelona. ■

“Desjudicialitzar va raonablement bé”, diu Sánchez

Jo no em puc posar a les sabates d'un responsable institucional català”

David Portabella
MADRID

Coincidint amb el primer aniversari de la condemna per sedició del Tribunal Suprem als presos polítics de l'1-O, la portaveu de la CUP, Mireia Vehí, va ser directa amb Pedro Sánchez: “Com valora l'acció del seu govern en la desjudicialització de la política en el conflicte català?” “La

valoro raonablement bé”, va respondre el president espanyol. A sis dies de necessitar el vot d'ERC per aprovar la suspensió de les regles fiscals, Sánchez va reivindicar el “diàleg territorial” per “tancar una vegada per totes la crisi política” i va tornar a oferir la seva “agenda de retrobament” per “superar aquesta etapa negra de confrontació entre catalans i també entre Catalunya i el conjunt del país”.

La diputada de la CUP va aprofitar un dels pocs torns que té per interrogar Sánchez en una sessió de

Vehí (CUP) preguntava ahir a Sánchez al Congrés ■ EFE

control al Congrés per aigualir el cofoisme oficial. “De la mesa de diàleg amb el govern hi ha tres resultats: una fotografia, un president inhabilitat i unes eleccions forçades per la justícia. Potser això els serveix per negociar pressupostos amb ERC o JxCat”, va dir a Sánchez.

Vehí va avisar que els indults *ad hoc* “són solucions individuals però no són una solució col·lectiva”. “Sembla que estem ja en precampanya a Catalunya i hem assistit al seu míting a la seu de la sobirania nacional”, va ser la rèplica de Sánchez. Dit això, el president espanyol no va defugir l'al·lusió al destí de Quim Torra. “L'agenda de retrobament obre un diàleg i evita la judicialització; una altra qüestió és que jo no em puc posar a les sabates de qui són els responsables institucionals de Catalunya i que de manera reiterada estan vulnerant els advertiments del poder judicial”, va rebatre tot endossant la culpa de la inhabilitació a Torra i exculpant-ne tant la JEC com el Suprem. Com a colofó, Sánchez va acusar la CUP de presentar-se al Congrés per “importar el conflicte”. ■

Federació d'Ateneus de Catalunya

AGENDA D'ACTIVITATS

CICLE ICUB

MÚSICA

- Dia 17/10 a les 21h - Banda Pare Manyanet
FOMENT HORTENC
Carrer Alt de Mariner, 15 (Barcelona)

- Dia 18/10 a les 18h - Banda simfònica de Barcelona
CASINO L'ALIANÇA DEL POBLENOU
Rambla del Poblenou, 42 (Barcelona)

- Dia 18/10 a les 18h - Esbart Sant Martí
SANTS TEATRE
Carrer d'Antoni de Capmany, 72 (Barcelona)

DISSABTE 17

TEATRE

17.30h - RECITAL DE POESIA FAMILIAR

Amb la ballarina Azucena Moya i la il·lustradora Alba Falgarona
Casino Menestral
casinomenestral.cat
Carrer Poeta Marquina, 2 (Figueres)

TEATRE

21h - UNA ALTRA ESTRENA

Amb la directora Clara Solé
Teatre de Sarrià
teatredesarria.cat
Carrer del Pare Miquel de Sarrià, 8 (Barcelona)

TEATRE

21.30h - OVELLES

Text i Direcció de Carmen Marfà i Yago Alonso
Centre moral d'Arenys de Munt
centremoral.wixsite.com/centre-moral
Rambla Francesc Macià, 57 (Arenys de Munt)

POESIA

21.30h - (VOLEM) SI VOLEM

Un espectacle a favor de les lluites d'alliberament
Ateneu Torrellenc
ateneutorrellenc.cat
Carrer Major, 2 (Torrelles de Llobregat)

DIUMENGE 18

EXCURSIÓ

9h - CAMINS D'ATENEUS

Excursió al Castell de Montjuïc i el nucli antic de Sants
LLOC DE TROBADA: Les Torres venecianes de la Plaça d'Espanya.

DANSA

18h - XOC ANTI-TEMPO

Amb l'actriu Mireia Ros
Lluïsos d'Horta
lluissoshorta.cat
Carrer de Feliu i Codina, 7 i, 9 (Barcelona)

MÉS INFORMACIÓ I ESPECTACLES A

ATENEUS.CAT
XTAC.ATENEUS.CAT

LA TROBALLA **80è ANIVERSARI DE L'AFUSELLAMENT DE LLUÍS COMPANYS**

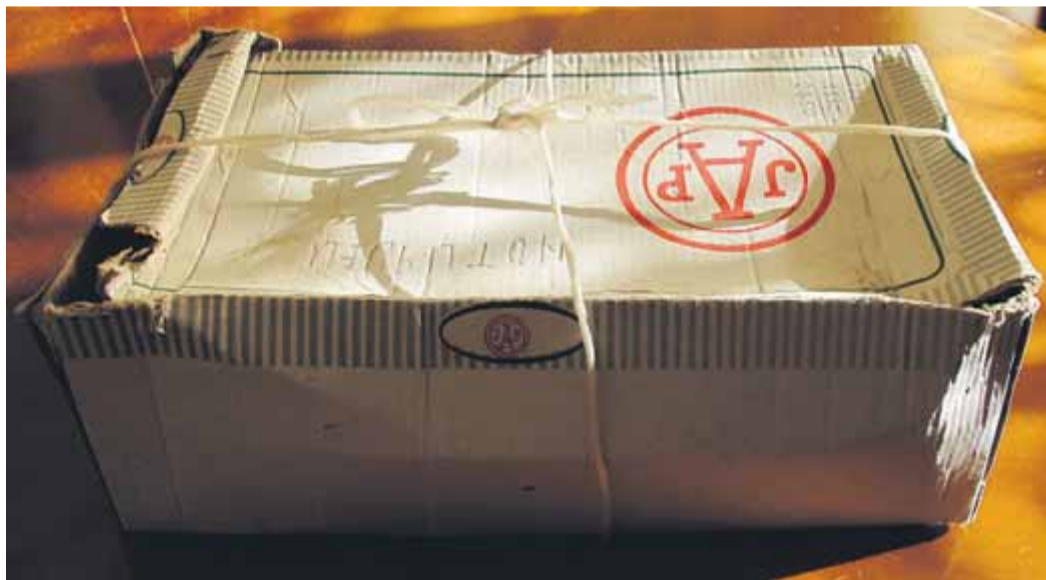
Van estar desenes d'anys dins d'una capsa de sabates en un armari i, després d'un pacte de silenci, el desembre del 2011, en fa més de nou que estan 'amagades' en un magatzem. Són les dues pistoles, la munició i els carregadors que el president Lluís Companys duia a sobre el 24 de gener del 1939 quan, anant cap a l'exili, va passar dues nits al mas Saleta de Sant Hilari Sacalm. Companys, que havia arribat a la casa acompanyat del president del Tribunal de Cassació de Catalunya, Josep Andreu i Abelló, en va marxar dos dies més tard, el 26 de gener del 1939, acompanyat del diputat Carles Pi i Sunyer en direcció cap a Darnius, a l'Alt Empordà, passant abans per Girona i Figueres. El president va deixar les armes a Sant Hilari en mans d'una persona que l'acompanyava. El Punt Avui revela la història de les pistoles de Companys, fins ara inèdita, el dia que es compleixen vuitanta anys de l'aniversari de l'afusellament del president.

Les pistoles de Companys

Xevi Xirgo
BARCELONA

“No toqueu.” Textual. És la inscripció feta amb bolígraf que hi havia a la capsa de sabates, vella i lligada amb un cordill, que durant desenes d'anys, probablement més de setanta, es va estar en un armari d'un domicili particular. A dins, les armes que duia a sobre el president Companys en la seva marxa precipitada cap a l'exili. “El meu pare m'havia explicat la història; sempre ens parlava a casa de la pistola del president Companys. En morir la mare, que també n'estava al cas, em va explicar on eren i em vaig plantejar què en feia; a casa també som grans i érem conscients que aquest és un patrimoni que no ens pertany, que forma part de la història de Catalunya”, explica la persona que durant els darrers anys va custodiar les armes. Té prop de vuitanta anys i el cap clar. I no volia que es perdessin. “Aquestes peces són història, i d'un gran valor polític”, explica. Conscient, però, que les armes estaven en una situació poc ortodoxa des d'un punt de vista legal, va voler fer la donació en secret, de manera anònima, i amb la garantia que no se'n faria publicitat. “Després de tants d'anys que els pares, i a casa meva mateix, les havíem mantingut en perfecte estat, no volia que es fessin malbé o que s'inutilitzessin”, aclareix.

Va ser el 7 de desembre del 2011 quan, després de diferents converses, les armes van canviar de mans. La peça clau? El tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona Jaume Ciurana i, sobretot, l'historiador i aleshores director de Patrimoni, Museus i Arxius de l'Ajun-

La caixa de sabates on durant desenes d'anys es van estar les dues pistoles i la munició del president Companys. La foto és de Josep Lluís Alay, del dia que la va obrir quan les va anar a recollir. A sota, i d'esquerra a dreta, Xavier Garrido, cap de la Unitat de Balística i Traces Instrumentals dels Mossos, Josep Lluís Alay, i David Hidalgo, caporal del Grup del Servei Històric del cos de Mossos, dimarts passat, revisant les armes a Egara, la seu central de la policia catalana ■ ORIOL DURAN

tament, Josep Lluís Alay. Dos mesos abans, el 15 d'octubre d'aquell 2011, l'Ajuntament de Barcelona havia fet un acte solemne al castell de Montjuïc —on va ser afusellat Companys— i hi va restituir, col·locant-la al vèrtex nord del baluard de Santa Eulàlia de la fortificació, la bandera catalana que Lluís Companys hi havia hissat l'any 1936 i que les tropes franquistes van retirar quan van ocupar Barcelona, el 26 de gener del 1939. A l'acte hi havia també l'alcalde, Xavier Trias, i el president de la Generalitat, Artur Mas.

És probablement pel ressò que havia tingut aquesta reivindicació que, quan l'home que feia tants d'anys que custodiava les armes es va dirigir per primer cop a la Generalitat per explicar el cas, a Palau, i d'acord amb el mateix president

Un particular les va tenir amagades durant setanta-dos anys i tot just ara en parla, des de l'anonimat

Mas, que també volia preservar el material, els van posar en contacte amb l'Ajuntament de Barcelona. Ni Ciurana ni Alay s'ho van pensar dos cops. “Era una obligació preservar-les, ho vaig tenir clar de seguida”, explica Alay. Va ser ell, l'ara director de l'oficina del president Puigdemont, qui se'n va ocupar, amb total discreció. I va trobar la fórmula: la donació de les peces no pot ser anònima en la documentació, però sí que es podia garantir la confidencialitat del donant. Calia un pacte de cavallers, un pacte de silenci, de totes les parts.

El 7 de desembre del 2011, un dia que recorda assolellat, Alay va anar a veure la persona que durant tants d'anys havia guardat el secret i va obrir finalment la capsa que guardava les armes, al mateix temps que n'escoltava la història. Què hi havia? Una pistola Astra 300 9 mm amb el número de sèrie 369086; una altra pistola més petita, una Victòria 1911 6,35 mm amb el número de sèrie 38711; diversos carregadors (un d'ells, de cap d'aquestes dues pistoles), i un centenar de bales de calibres diferents, entre elles unes de 9 mm que porten inscrita la data, 1934. Va ser un moment emocionant. “Fetes les comprovacions, i vist que el ma-

terial hi era, se n'havia de deixar constància escrita, omplint la documentació necessària, i mantenint la cadena de custòdia de les armes; per això vaig posar-me en contacte amb el director dels Mossos”, recorda Alay. L'ara inspector dels Mossos Daniel Martínez, coneixedor de la història, en dona fe. “Eren armes i calia deixar constància de la seva existència i del

El pacte de silenci entre tots els afectats s'ha mantingut fins avui, nou anys després que les armes anessin a parar al complex Egara

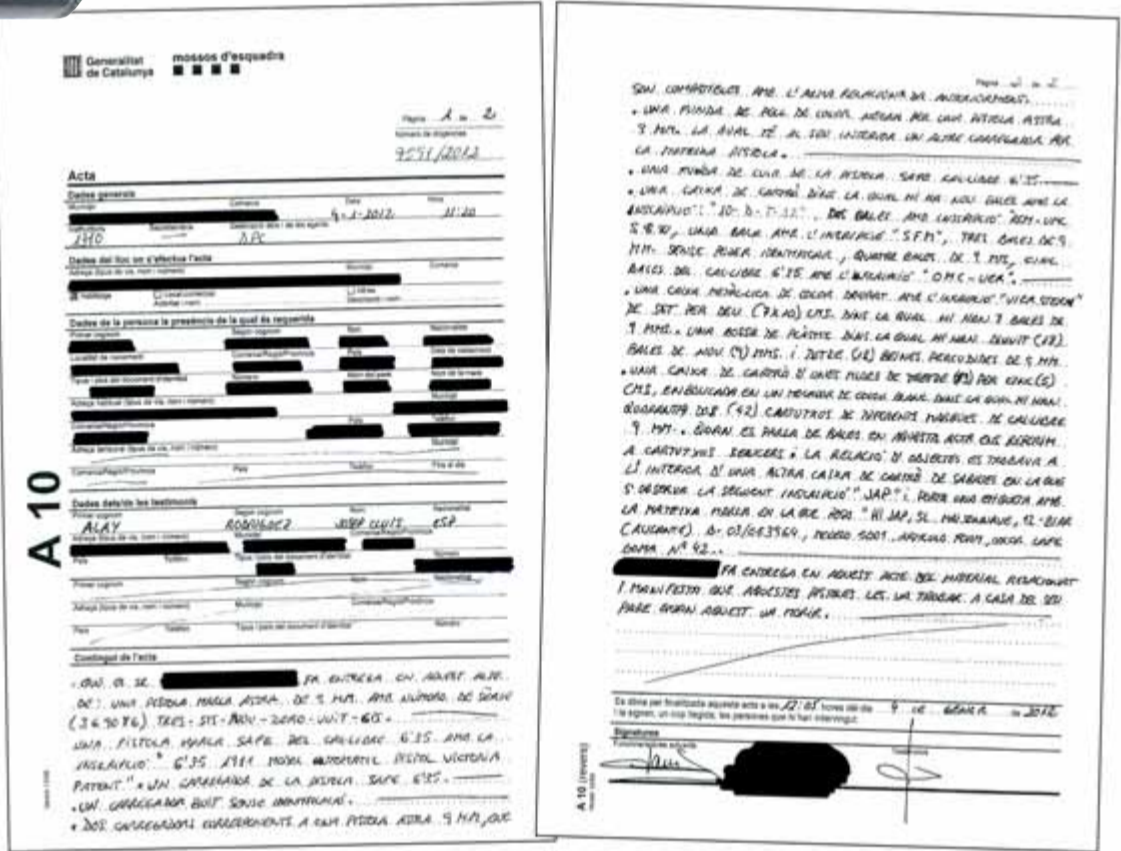
seu estat”, explica. El 4 de gener del 2012, un mes després del primer contacte, Josep Lluís Alay i Daniel Martínez, aleshores sotscap de la divisió de la policia científica dels Mossos d'Esquadra, en deixaven registre en unes diligències –les que reproduïm– i uns dies més tard –el 18 de gener del 2010– es comunicava

Les dues pistoles, fotografiades amb fundes i sense per Alay en el moment que les va localitzar.

David Hidalgo, que explica que les armes són de moment al magatzem de balística, tot i que el cos policial té un museu històric a la comissaria de Sant Andreu de Barcelona. Aquest museu el va inaugurar l'exconseller Miquel Buch el novembre de l'any passat, i s'hi exposen quadres, uniformes, fotografies i documents relacionats amb el cos des dels seus orígens. Hi ha un total de 3.000 peces, però les pistoles de Companys previsiblement no s'hi traslladaran. “Si s'han d'exposar, les armes s'han d'inutilitzar prèviament”, explica Hidalgo. El dia que el particular va fer l'entrega, va posar com a condició no només l'anonimat, sinó que va demanar que es preservessin tal com estaven. Per això són a la unitat de balística, a la seu central dels Mossos, al complex Egara, a Sabadell.

Xavier Garrido, cap de la unitat de balística i traces instrumentals dels Mossos, amb qui dimarts passat aquest diari va poder conversar quan per primer cop vàrem obtenir permís per fotografiar les armes, en destaca el seu bon estat de conservació. A la unitat, a

L'acta dels Mossos d'Esquadra que, el 4 de gener del 2012, deixa constància de la donació del particular, amb el testimoni de Josep Lluís Alay. S'hi detalla tot el material cedit.

al jutjat l'existència de les pistoles i la munició. Un cop a les dependències dels Mossos, van poder comprovar que estaven en perfecte estat. Un informe de balística en deixa també constància escrita. “S'han realitzat unes sèries de trets de prova amb l'arma estudiada (...). En aquestes proves s'ha determinat el correcte funcionament operatiu”, es diu en un informe del mateix gener en relació a la pistola de la marca Astra. Quant a la semiautomàtica de la marca Victòria, es deixa constància que “presenta al seu cos algun pic de rovell i brutícia” i que “després de lubricar-la i netejar-la ha funcionat correctament”.

El pacte de silenci entre Alay, els Mossos i el dipositari de les armes durant tants d'anys s'ha complert fins avui, dia del vuitantè aniversari de l'afusellament del president Companys. “No eren unes peces qualssevol, perquè tenen un alt valor històric”, explica el caporal del Grup de Servei Històric dels Mossos,

banda de preservar-les, n'han fet un informe detallat, no només de les característiques de les pistoles, sinó de la munició que les acompanyava dins la capsa: tres carregadors, un total de noranta-cinc cartutxos de diferent calibre i dotze beines.

Josep Lluís Alay i qui va fer la donació de les armes, que no s'havien vist més des de fa molts d'anys, es van tornar a trobar la setmana passada, a instàncies d'El Punt Avui. Va ser una trobada llarga, amistosa, plena d'agraïment i de records. Va ser quan finalment el donant va donar el seu vistiplau perquè aquest diari, del qual és un fidel lector, n'expliqués avui la història. No hi ha cap imatge de la reunió. I es manté viu el compromís de guardar la confidencialitat sobre el seu nom. Però ara se saben els fets. “Va ser un honor”, diu Alay, peça clau de la història. “Estic satisfet que finalment es conegui tot plegat; és just”, diu el seu interlocutor.

LA TROBALLA 80è ANIVERSARI DE L'AFUSELLAMENT DE LLUÍS COMPANYS

De Barcelona a Agullana passant per Sant Hilari

El novembre de 1938, amb la derrota a la batalla de l'Ebre, la sort de la República estava decidida. En poques setmanes, els pobles i ciutats del país van anar caient en mans de l'exèrcit franquista i van empènyer milers de ciutadans cap a la frontera, en un intent desesperat d'evitar la repressió. En poques setmanes, entre finals de gener del 1939 i el 10 de febrer de 1939, més de 450.000 persones van formar una interminable processó d'homes, dones i infants, carregats amb les seves escasses pertinences i aclaparats per la duresa de l'hivern i als atacs sense compassió de l'aviació feixista. El 23 de gener, tres dies abans que les tropes del general Yagüe entressin a Barcelona, Lluís Companys va abandonar el Palau de la Generalitat juntament amb Josep Andreu i Abelló, el president del Tribunal de Cassació. El president havia manifestat en diverses ocasions la voluntat d'esperar l'arribada de l'exèrcit d'ocupació al seu despatx, tal com havia fet el matí del 7 d'octubre de 1934, però, finalment, el van convèncer d'abandonar el país.

En el seu periple cap a la frontera, Companys i el seu seguici van fer una primera parada a Sant Hilari, concretament al mas Saleta. Després, van arribar a can Descals, a Darnius; i el 30 de gener van fer estada al mas Perxés, a Agullana. Durant unes quantes hores, l'Empordà es va convertir en el cor d'una República que agonitzava de forma irremissible. Arreu de la comarca es concentraven polítics i intel·lectuals, des del president de la República, Manuel Azaña, fins al seu homònim basc, José Antonio Aguirre. A les 6 del matí del dia 5 de febrer, el cotxe del president de la Generalitat, flanquejat per motoristes de les esquadres i seguit per una camioneta dels Mossos, va emprendre el camí cap a la Vajol, on havia de reunir-se amb els presidents Juan Negrín i Manuel Azaña per fer el darrer tram de l'exili junts. No s'hi van presentar. Lluís Companys, acompanyat de José Antonio Aguirre, va seguir el camí del coll de Lli fins al poble de les Illes, ja en territori de l'Estat francès. A les seves memòries, el president basc va deixar un retrat colpidor del seu company de viatge: "Poques persones han conegut com jo moments de la intimitat de Companys, que és quan es descobreixen els homes tal com són. Quan vam abandonar el territori català i vam travessar la frontera seguits per les tropes de Franco, aquell home estava sotmès a un profund abatiment. Semblava que per ell tot hagués acabat. Jo l'animava dient-li que els pobles no moren com els homes i que arribaria l'hora del nostre triomf. «No és això, em va dir ell (...). La meva preocupació en aquests moments està concentrada en tots aquests compatriotes meus que fugen sense empara i en el meu fill malalt.»

A dalt, tres de les fotografies que Josep Lluís Alay va fer fa nou anys en obrir la capsa de sabates on hi havia a les armes

"Que poc que ha canviat la conducta repressiva de l'Estat"

Les dues pistoles i la munició són en aquests moments al complex central Egara, el quarter general dels Mossos d'Esquadra. El director general de la policia, Pere Ferrer, explica que estan en perfecte estat de conservació en mans de la unitat de balística del cos, on es conserven també altres armes, entre aquestes algunes de provinents de col·leccionistes privats a qui les han confiscades perquè no disposaven de llicència. El conseller d'Interior, Miquel Sàmper, valora la troballa i explica que "el departament treballa per recuperar més peces històriques que ara són desconegudes pel gran públic". "La història no pot estar en un magatzem; ha d'estar en un museu, a l'altura de les vivències dels seus protagonistes", hi afegeix. I conclou, en relació amb la persecució patida pel president Companys: "Quants anys han passat i que poc que ha canviat la conducta repressiva de l'Estat espanyol."

"No era inhabitual dur armes"

Que Companys viatgés amb unes armes no és, en el seu context històric, cap fet inhabitual. "Els fets sempre s'han d'analitzar tenint en compte el moment en què es produeixen", destaca l'historiador Joan Vilarroya, especialista en història militar, la Guerra Civil espanyola i el franquisme. Vilarroya, doctor en història per la Universitat de Barcelona, entén que, tot i que hi ha pocs casos en què se n'hagi deixat constància, anar armat no era un fet inusual en aquells moments. "Estem parlant d'uns anys conflictius, quan s'havien produït els fets del 6 d'octubre, i en què l'ocupació militar de Catalunya per les tropes franquistes era imminent", recorda. Tot i això, cap dels historiadors consultats per aquest diari coneixia l'existència d'aquestes armes. El més probable, segons els experts, és que l'arma "de referència" de Companys fos l'Astra 300, una pistola semiautomàtica molt usada al llarg de la Guerra Civil i que es va fabricar al País Basc entre el 1923 i el 1946. La de Companys, gràcies a una referència gravada a l'arma, se sap que va ser fabricada el 1932. La pistola més petita, el model Victoria, es va fabricar a Eibar a partir del 1911 amb dos calibres, la 6,35 mm i la 7,65. A partir del 1915, però, i per un problema en la patent, el fabricant va decidir, incorporant-hi algunes modificacions, substituir-la pel model Astra. No se sap del cert el motiu pel qual Companys va decidir deixar les armes al seu pas per Sant Hilari, tot i que les circumstàncies en què ho va fer, i que qui n'ha fet la donació no vol que es facin tampoc públiques ara, fan suposar que ho va fer voluntàriament. Companys sabia, en marxar de Sant Hilari, que se n'anava a l'exili i es podria donar el cas que hagués decidit travessar la frontera sense les armes a sobre.

Cinc dies després, seixanta bombes i dotze morts

Després de la desfeta de l'exèrcit popular a la batalla de l'Ebre, l'ofensiva franquista va avançar imparablement. A finals de gener del 39, el front arribava a la comarca de la Selva. El president Companys va fer estada a Sant Hilari del 26 al 29 de gener (al darrere, protegint-los, hi anaven els soldats de l'exèrcit popular, una part dels quals es van allotjar també a la població) i, cinc dies després de marxar-ne, l'aviació legionària va bombardejar el municipi. Era el 31 de gener del 1939. En el lloc web de l'Ajuntament de Sant Hilari se'n pot llegir la història (amb el relat de testimonis inclosos) i se'n poden deduir els efectes devastadors que va comportar per al municipi. L'aviació legionària de la Regia Aeronàutica italiana va aconseguir travessar les defenses antiaèries i des de cinc Savoia-Marchetti SM.79 van llançar, entre dos quarts de tres i les tres de la tarda, seixanta bombes de cinquanta quilos. Una part d'aquestes va impactar a can Puntí, al mig del poble, i va provocar dotze morts i nombroses destrosses. Aquest any en fa vuitanta-un.

Del 14 d'abril de 1931 al 23 de gener de 1939. D'esquerra a dreta, Lluís Companys després de proclamar la República des del balcó de l'Ajuntament de Barcelona el 1931, amb el general Franco quan era ministre el 1933, després de tornar de presidir el 1936 i en el moment d'abandonar el Palau de la Generalitat el 1939 ■ ARXIU.

De l'home al màrtir

Pere Bosch i Cuenca
BARCELONA

El 14 de gener del 1934, poc després de la mort de Francesc Macià, el setmanari satíric *El Be Negre* publicava una vinyeta dedicada a Lluís Companys, el seu successor al capdavant de la presidència de la Generalitat. Hi apareixia entrant al Palau i un bidell li preguntava: "Ja és ben catalanista, senyor Companys?", a la qual cosa ell responia: "Més que no pas era mariner quan vaig ésser ministre." Com acostuma a succeir, la sàtira és una forma ben aguda de reflectir la realitat. I, en aquest cas, era ben notori que hom qüestionava no només el catalanisme de Companys, sinó també la seva capacitat per assumir la presidència de la Generalitat, sobretot després del carisma de l'Avi. De fet, en una altra vinyeta, publicada pocs dies abans al mateix setmanari, Companys era presentat com una figura diminuta asseguda en una poltrona enorme. A sota del dibuix, el polític, amb un posat melangios, reconeixia: "Em sembla que em va gran".

De Companys ningú en discutia el seu compromís social, ni tampoc el seu republicanisme. N'havia donat proves com a periodista incansable; com a advocat laboralista en els anys

complicats del pistolerisme, i també com a regidor primer i diputat després. Altrament, la seva audàcia havia quedat perfectament acreditada el 14 d'abril de 1931, quan havia proclamat la República des del balcó de l'Ajuntament de Barcelona; fins i tot minuts abans que ho fes Francesc Macià des de l'altra banda de la plaça. Però sí que se'n qüestionava el seu perfil catalanista. De fet, en alguna altra vinyeta, en aquest cas publicada l'estiu del 1932, en ple debat estatutari, se'l responsabilitzava directament d'acceptar sense manies les retallades de l'Estatut a canvi d'una "casa de ministre"; una aspiració que va aconseguir el 1933, ni que fos per uns pocs dies.

La imatge de Companys va canviar de dalt a baix el 1934, amb la tramitació de la llei de contractes de conreu. El conflicte generat per la suspensió de la norma per part del Tribunal de Garanties Constitucionals, afegit a la lentitud dels traspassos de competències, va atiar la tensió entre els governs de Barcelona i Madrid. Companys va respondre amb la retirada dels diputats catalans del Congrés i l'aprovació, per part del Parlament, de la mateixa llei que havia estat suspesa. Una revolta política en tota regla. Quan va caure el govern del radical Ricard Samper i es va anunciar la

formació d'un executiu amb la CEDA antiautonómista, el conflicte va arribar a un camí sense retorn aparent. I Companys s'ho va jugar tot a una carta el 6 d'octubre, quan va encapçalat la proclamació de "l'Estat Català en la República Federal espanyola", convençut que la revolta tindria una repercussió estatal i un suport popular. Però no va ser així i, l'endemà, va sortir del Palau de la Generalitat emmanillat i convertit en un cadàver polític. Però l'assumpció de responsabilitats i la màgia de les urnes van fer que alguns mesos després, amb la victòria del Front Popular, hi tornés convertit en un símbol. I, en aquesta ocasió, no ho era només del catalanisme, sinó també de les esquerres espanyoles, com ho prova el trajecte triomfal que va fer des del penal d'El Puerto de Santa María, on havia estat reclòs, fins a Madrid.

Amb el cop d'estat del 18 de juliol del 1936, Companys va intentar mantenir el pols en tot moment, malgrat les dificultats de gestionar una revolució que havia desbordat de ple els poders tradicionals, les tensions creixents amb el govern espanyol i les picabaralles del bloc antifeixista, que van conduir als fets de Maig del 1937. La guerra es va perdre; i el 5 de febrer del 1939, quan va travessar la frontera a través del coll de Lli, Lluís

Companys era el símbol d'un país vençut, abocat a l'oblit. La història posterior ha estat abastament explicada. Després de l'ocupació de França per part de l'Alemanya nazi, el país veí es va convertir en una immensa ratonera. Companys havia estat advertit de la necessitat de fugir; però es va resistir a fer-ho. I el 13 d'agost de 1940 va ser segrestat per la Gestapo i lliurat il·legalment a les autoritats espanyoles. Abans d'arribar a Barcelona va ser traslladat als calabossos de la Direcció General de Seguretat, on va ser torturat i vexat. Els policies franquistes el mostraven com si es tractés d'un animal de fira i li llençaven

cacauets, monedes o trossos de pa sec. El dia 3 d'octubre, finalment, va ser traslladat a Barcelona, on l'esperava un consell de guerra sense cap mena de garantia legal. L'acusació en sol·licitava la pena de mort per la seva trajectòria al capdavant de la Generalitat i per haver-se "oposat al Alzamiento Nacional"; una ironia del destí. El 14 d'octubre va ser condemnat a mort i l'endemà, a primera hora del matí, va ser traslladat fins al fossar de Santa Eulàlia. Poc després, el brigada que dirigia el piquet d'execució va donar l'ordre de disparar. Aquell dia va morir Lluís Companys, l'home, però va néixer el president màrtir.

El perfil
Lluís Companys

123è President de la Generalitat de Catalunya (1882-1940)